

Otázka: Renesanční filosofie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Michael

Renesanční filosofie (obecná charakteristika, renesance a humanismus, nové názory na svět, kopernikanismus, Mikuláš Kusánský, Giordano Bruno, Francis Bacon)

Renesanční filosofie

- Prudké změny ve všech sférách společenského života.
- Člověk se osamostatňuje od vlivu přírody
- do vývoje civilizace výrazně zasahují nové poznatky o vesmíru a přírodě uplatňují se různé vynálezy
- rozvoj univerzit osvobozuje ducha a intelekt
- důraz na hodnotu individuálního lidského osudu a pozemského života vede k zesvětštění
- **Rysy renesanční filosofie**
 - filozofický návrat k antice
 - nová filozofie vycházející z aktuálních poznatků.
 - Spjatý s učenci a vzdělanci
 - Zvýšený zájem o člověka
 - Vedla ke vzniku nových tříd (měšťanstva a námezdně pracujících)→ rozpad feudálního řádu
 - **Přišli nové názory na svět**

Středověký názor	Renesance a Humanismus
Středem vesmíru, který je stvořen Bohem je Země a středem Země je Jeruzalém	Vesmír je nekonečný a Země je jen jedna z planet
Země je plochá deska	Země je kulatá
Cílem života je příprava na život po smrti	Život na Zemi má svou samostatnou hodnotu a má se užívat
Ideálem je askeze (odříkání)	Ideálem je radost ze života, umění zpřijemňuje člověku život

- **Rozdělení renesanční filozofie**

- Filozofický návrat k antice

v Pekarca, Boccacio, Rotterdamský

v Založena Platonská akademie ve Florencii

- Nová filozofie

v Přírodní (M.Kusanský,G. Bruno, F. Bacon)

v Společenská (Thomas More, Thomas Hobbes, Tomasso Campanella, Niccolo Machiavelli)

Mikuláš Kusánský

- německý diplomat a filozof
- předznamenal novověkou filozofii, nebyl pochopen ve své době
- Dílo: O učené nevědomosti
 - Kritika toho co víme, čím více člověk poznává, tím více si uvědomuje, jak málo toho ví
 - O vědomé, učené nevědomosti

- Zabýval se **Poznávací schopnosti**
 - Ve 3 formách

v Smyslové

- jednotlivé dojmy

v Rozvažovací

- není možný bez smyslového podnětu

v Rozum

- projev aktivní schopnosti,
- dává smysl do vnějšího vjemu, získávaných smyslovým vnímáním
- prostřednictvím jejich logického rozlišování a srovnávání umožňuje dosáhnout hlubšího pochopení podstaty věcí
- pokládá si otázku – **Co je Bůh? Je možné ho pochopit?**
 - Bůh je absolutní nekonečno, harmonie a rovnováha – je sloučením všech myšlených protikladů, stojí mimo naši schopnost chápání. Bůh je a není, je nejmenší a největší ...(užívá matematických příkladů)
 - Svět, univerzum je odvozené nekonečno složené nekonečno, plné vztahů
 - Jednotlivé věci jsou konečné – rovnocenně se podílí na harmonii a rovnováze univerza, každé jsoucno je stejně hodnotné
 - astronomické názory:
 - svět je nekonečný, vždy dočasně v nějaké míře → Bůh stvořil svět podle matematických principů
 - člověk musí tudíž k poznání světa používat matematiku
 - ještě před Koperníkem vyslovil myšlenku, že se Země pohybuje
 - nauka o podstatě a hodnotě individuality
 - neexistují dvě stejná individua

Giordano Bruno

- italský filozof, většinu života strávil ve vězení svaté inkvizice
- křestním jménem Filippo, Giordano jeho řádové jméno (vstoupil již v 15 letech do dominikánského řádu)

- opustil řád, aby se mohl zabývat světským studiem (vědy a objevy) – od té doby štvancem
- přednášel a vyučoval po celé Evropě (Francie, Německo, Anglie, Praha ...)
- nikde nenašel klid a stálé posluchače, ani nakladatele jeho „kacířských“ knih
- po 15 letech se na pozvání vrátil do Itálie – byl svým hostitelem zrazen a vydán římské inkvizici (7 let mučen – neodvolal – upálen)
- Dílo: O nekonečném, vesmíru, světech
- **Filozofické názory**
 - Svět je věčný, zůstává neměnný – změně podléhají jen jednotlivé věci
 - pluralita světů – neexistuje jen jediná sluneční soustava
 - svět je dynamická jednota, vesmír je velký organismus a je ovládán jediným principem – Bohem
 - pod vlivem M. Kusánského formuluje radikální panteistickou představou boha a jeho role ve světě
 - kritizoval scholastiku

Francis Bacon

- anglický filozof
- syn vysokého státního úředníka, současník Shakespearův
- po studiích v Cambridge dosáhl vysokého postavení
- poté politický pád – souzen parlamentem pro přijímání darů a úplatků – ač soudem (a králem) osvobozen, odešel do ústraní a věnoval se vědě a filozofii
- Dílo: Novum Organon
- přemýšlel jak se vyhnout chybám
 - vychází z přirozenosti člověka
 - lidský rozum je nedokonalý (nemáme důvěřovat lidským smyslům)
 - stanovuje 4 základní druhy chyb → IDOLY

v **IDOLY RODU** předsudky celého lidského rodu, posuzujeme věc „lidsky“, místo abychom usilovali o objektivní stanovisko

v **IDOLY JESKYNĚ** předsudky vznikající vlivem naší individuality, souvisí s nedokonalostí lidských smyslů

v **IDOLY TRHU** klam je způsoben nedokonalým slovním pojmenováním problému (lidský jazyk je nedokonalý nástroj), vzniká ve společenském styku, protože si nevážíme slov

v **IDOLY DIVADLA** omyly, které přetrvávají v důsledku přejatých lživých tvrzení (z generace na generaci), přebíráme názory autorit, ač jsou vymyšlené stejně jako divadelní hry

- Zavádí Induktivní metodu
 - Od jednotlivosti k obecnému
 - Vše zakládal na empirismu - pokládal za důležitou zkušenost
 - Vizi ideální společnosti se věnuje v nedokončeném spise - Nová Atlantida
 - Utopická představa o dokonalém státě
 - Zemi vedou vzdělaní odborníci